

Heeft u zelf een interessant weetje of wil u zelf een artikel schrijven voor onze krant?
Laat het ons dan zeker weten.

de redactie,
Nelly, Alex, Inge

Voorwoord Buurtkring Hertoghe

Van herfst, “harvest” en oogst, naar verval, weemoed en vergankelijkheid.

De aloude betekenis van herfst, de vruchten van het land, geplukt en verzamelt, worden klaargemaakt om er de winter mee door te komen. Dat is voor de meeste stadsbewoners niet waar ze aan denken als de blaadjes beginnen te vallen. In literatuur en gezang was dankbaarheid het hoofdthema, dankbaar voor een rijke oogst, die in onze contreien doorgaat tot het najaar.

In de moderne literatuur, in de klassiekste Nederlandse herfstgedichten van J.C. Bloem “De Gelatene” en Willem Kloos ligt de nadruk op verval van de natuur.

Een andere invalshoek zien we in Edith Piaff’s lied “The falling leaves”. Vind dit verderop.

Naast de gebruikelijke bijdrage van Alex Elaut en een woordje over de Burgerbegroting, houdt onze buurtcoach Inge, u op de hoogte van de activiteiten van het Kernteam van onze Buurtkring Hertoghe.

Wederom, veel leesplezier.

Voor het Kernteam, Nelly Bongers

*Buurtkring Hertoghe is een initiatief van Nottebohm WZC, Biartstraat 2, 2018 Antwerpen.
Met steun van de Burgerbegroting van het District Antwerpen, Koning Boudewijnstichting en steunfonds GZA*

Projecten waaraan wij werken

Schaaktafels voor de buurt - Burgerbegroting 2021

Allereerst een hartelijk dank voor de 50 buurtbewoners die gestemd hebben voor ons schaak/dam tafel voorstel. Stemmen tellen voor 50% en gekozen worden als project in het Burgerbegroting festival voor de andere 50%.

Voor een succesvolle verkiezing in het festival is echter een massale wijkparticipatie vereist. Bepaalde gemeenschappen en wijken waren oververtegenwoordigd bij het Burgerbegrotingsfestival in de Horta en hun meerdere voorstellen in het thema "Ontmoeting in de buurt",

werden dus allemaal gekozen.

De uitvoering van het project zou pas in 2022 plaats hebben gevonden. Als we weer zouden deelnemen volgend jaar en als we gekozen zouden worden..... zou plaatsing gebeuren in 2023. Vindt u ook dat we zolang niet kunnen wachten?

Met de 2 nieuwe appartementsblokken Louise en Marie en de bouw in de Doornelei krijgen we er heel wat burens bij. Dat zullen niet allemaal families zijn. Het Kernteam van de Hertoghe Buurtkring zet zich geheel vrijwillig in om redenen te scheppen, vooral voor alleenstaanden, om aan activiteiten buitenshuis deel te nemen en daarmee sociaal contact te bevorderen. Families staan al te vaak niet stil bij wat er bij burens achter de gevels van onze residentiële buurt leeft.

Dus, als u nog niet afgehaakt bent met lezen, wat kunnen we doen? Een tafel is niet duur, €2250. We kunnen al met één beginnen. Toestemming voor plaatsing is er. Heeft iemand een idee om dat bedrag bij elkaar te krijgen? Een paar kernteam leden hebben 1000 kerstkaarten gepost vorig jaar en 1000 lentekaarten dit jaar (weet u nog, die met het vogeltje) - dat is een hele klus en het was koud.

€2 euro van elke brievenbus en we zijn er. Andere, meer uitvoerbare ideeën naar buurtkringhertoghe@gmail.com of even bellen 0485 23 05 31

Het Hertoghe Buurtboeket

De buurtkring heeft een mooie vaas in omloop gebracht.

Degene die de vaas krijgt mag ze vullen met mooi bloemen en ze dan schenken aan een andere buur. Die kan dan op zijn beurt weer genieten van een mooi boeket, waarna ook deze buur de vaas weer vult om hem verder te schenken.

Zo reist de bloemenvaas door de huiskamers van de buurt.

Indien mogelijk ontvangen wij graag foto's van de mooie vaas, zodat we hier ook over kunnen berichten in de Hertoghe Actueel.

Foto's kunnen per Whatsapp gestuurd worden naar 0485 23 05 31 of per mail naar buurtkringhertoghe@gmail.com

Moge de vaas vele huiskamers opvrolijken.

Boekenruilkast

We willen graag een boekenruilkast in onze buurt. U kent ze wel die kasten waarin iedereen wat boeken kan achterlaten en er ook weer leuke boeken kan uitnemen.

Daartoe zijn we op zoek naar:

Een vitinekast

Boeken (in latere fase)

Heeft u één van beide? Laat het ons zeker weten.

Voor het Kernteam Nelly Bongers en Inge Melis

Nieuws van de Buurtcoach

Wat fijn was het te zien dat we ondanks de coronacrisis, toch weer een mooie opkomst hebben voor onze buurtactiviteiten. Heel wat nieuwe gezichten ook en dat is fijn want hoe meer mensen elkaar leren kennen, hoe warmer deze buurt wordt.

Oproep uitbreiding redactie

Intussen bestaat onze buurtkrant al meer dan twee jaar en bereiken we meer dan 500 lezers. Hoog tijd om onze redactie uit te breiden en de inhoud van de krant te herbekijken.

Heb jij altijd al eens een artikel willen schrijven? Vind je het gewoon fijn om een bestaand tekst te

lay-outen of wil je je hierin graag bekwamen? Ben je niet echt een schrijver, maar loop je over van ideeën? Of maak je graag mooie foto's?

Ja hoor...dan ben jij de persoon waarnaar we dringend op zoek zijn.

Geef ons snel een seintje via buurtkringhertoghe@gmail.com of 0485 23 05 31

Kristin volgde intussen reeds een interessante workshop in het Plantin en Moretusmuseum.

Gezocht hulp bij administratie burelen

Regelmatig krijg ik telefoontjes van burelen die assistentie vragen bij hun administratie. Dit gaat meestal niet over moeilijke zaken, het invullen van een overschrijvingsformulier, bellen naar de pensioendienst, het samen overlopen van de inhoud van een brief,....

Jammer, maar helaas, de almaar voortschrijdende digitalisatie zorgt ervoor dat er heel wat mensen voor eenvoudig zaken afhankelijk worden van hun burelen die wel mee zijn met die digitale sneltrein. Ben jij iemand die de buurt hierbij kan helpen? Wil jij daar een beetje van je tijd aan geven? Laat het ons weten. buurtkringhertoghe@gmail.com of 0485 23 05 31

Assistentie verplaatsing naar activiteiten buurtkring

Zijn er mensen die naar de koffie Hertoghe of de burenborrel komen en bereid zijn om andere burenen met de wagen op de halen? Er zijn immers mensen die hier niet alleen en/of te voet op ter plekke geraken. Graag uw bericht buurtkringhertoghe@gmail.com of 0485 23 05 31

Inge Melis, Buurtcoach Hertoghe

T: 0485 23 05 31

Activiteiten Buurtkring Hertoghe

Burenborrel vrijdag 15 oktober 19u

Kom om 19 uur naar Café Biart* en zet het weekend goed in met een gratis glas cava en een gezellig babbel.

Want de buurtkring begint bij buurten.

Dit borrelmoment gaat maandelijks door op de derde vrijdag en je kan ook gewoon koffie of een frisdrank krijgen.

Burenborrel

*Cava, een glas wijn,
een biertje of iets fris.
Bijpraten of elkaar leren
kennen. Buren bij elkaar.*

4

Handwerkclub elke dinsdag om 15 uur

Elke dinsdag om 15 uur komt deze gezellige groep bij elkaar om samen te handwerken, of gewoon te kletsen. Brei, haak of naai je liever in gezelschap. Wil je nog iets bijleren of kunnen wij van u iets leren. Aarzel dan niet en kom om 15 uur naar de Nottebohmzaal*

Handwerkclub

*Samen werken
Samen leren
Er zijn voor elkaar*

Op de koffie bij Hertoghe! Vrijdag 5 november 15u

Ook met ons maandelijks koffiemoment gaan we terug van start.

Kom om 15 uur naar de Nottebohmzaal* en geniet van elkaars gezelschap en een lekker gebakje.

Want de buurtkring begint bij ontmoeting en er zijn voor elkaar.

Dit koffiemoment gaat maandelijks door op de eerste vrijdag.

Op de koffie bij Hertoghe

*Koffie, thee en gebak.
Genieten en ontmoeten.
Er zijn voor elkaar.*

* Nottebohm WZC, Biartstraat 2, 2018 Antwerpen

Hieronder enkele foto's van voorgaande evenementen.

Dit is uw buur

Achter de gevel een nieuw type kunstschool

SINT LUCAS ANTWERPEN

Adeline Boeckeaert

Om Adeline Boeckeaert te ontmoeten in de bibliotheek van kunstschool Sint Lucas Antwerpen kun je niet anders dan even stilstaan in de hal, om wat je ziet, op je in te laten werken. Voor je dat doet heb je de gevel al bewonderd, 5,3 m lange en tot 2,3 m hoge glazen ramen, een groot panoramavenster 14m x 4m, in het midden van het gebouw, domineren de buitenkant. In architectentaal, “er is een sterke visuele relatie tussen de straat en de school”.

In februari 2019 opende aan de Van Schoonbekestraat het nieuwe hoofdgebouw waar de opleidingen van de campus Sint Jozefstraat en de Kerkstraat werden samengebracht. Fotografie was al eerder dat academiejaar verhuisd. Lockdown volgde in maart.

De nieuwe campus is een samensmelting tussen het oude campusgebouw van de opleiding verpleeg- en vroedkunde en een nieuwbouw. “Een architectonisch huzarenstukje, een pareltje” wordt het resultaat genoemd. Een fundamentele verandering van het onderwijsconcept is gecreëerd met optimale omstandigheden voor kunsteducatie.

Links de openbare kunstbibliotheek, en rechts de tentoonstellingsruimte, met mobiele wanden, daar geplaatst “om interactie met het publiek en de stad te maximaliseren”. Vanuit de hal komt de groene binnenplaats in zicht met het studentenrestaurant.

We zien open ruimtes, drie verdiepingen die door middel van een centrale opening met elkaar in verbinding staan en baden in natuurlijk licht. Op het dak werd een fotostudio geplaatst.

Blik op buiten, blik op binnen

Monique en ik vielen tijdens onze rondleiding, Adeline sloeg niets over, van de ene verbazing in de andere en we vonden dat de studenten zich gelukkig mogen prijzen met zo’n fantastische studie omgeving van 9.200 m².

De nieuwbouw, aan de tuinzijde van de school, gedeeltelijk ondergronds, maar met uitstekende

daglichtomstandigheden, bestaat uit 4 verdiepingen voor werkplaatsen hout en metaal, een drukwerkplaats, studio’s voor juweelontwerp en atelierruimtes voor beeldende kunstenaars. Ook hier is gewerkt met een centrale ruimte met errond verschillende atelierruimtes. Lage muren dragen bij tot een kruisbestuiving over de verschillende opleidingen heen, engagement wordt verlangd.

Zo’n 100 docenten helpen een potentieel van zo’n 600 studenten om via keuzevakken het volgende te bereiken:

Professionele bachelor Audiovisuele Technieken – fotografie

Academische bachelor Beeldende Kunsten – grafisch ontwerp, juweelontwerp en edelsmeedkunst
Premaster

Master Beeldende Kunsten

Advanced Master: Master of Research in Art and Design

<https://www.sintlucasantwerpen.be/opleidingen>

Bij de toelatingsexamens wordt naast portfolio's veel aandacht besteed aan motivatie. Er is een doorstroom van ca. 70%, hetgeen betekent dat slechts 30% van de eerstejaars ofwel in de loop van het jaar afhaken of niet slagen.

Studenten kunnen van 8-22 uur werken aan hun project

Adeline is bibliotheek coördinator. Zij zwaait de scepter over een kleine 15.000 exemplaren in de top klasse nieuwe bibliotheek. De boeken, publicaties en tijdschriften zijn verdeeld over 2 verdiepingen. De grootste vijand is vocht in de vorm van lucht. De modernste oplossingen hiervoor zijn geïnstalleerd.

7

Het is geen erfgoedbibliotheek maar een openbare mediatheek. Vrije uitleen voor studenten, laagdrempelig met tijdschriften op de balie. Voor 10 euro per jaar kan het brede publiek komen lenen in alle AUHA scholen - Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen, opgericht rond de Universiteit Antwerpen, met de Karel de Grote-Hogeschool, de Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen en de Hogere Zeevaartschool Antwerpen.

Adeline: "Spring zeker eens binnen. We zijn open van maandag tot en met vrijdag telkens van 8u30 tot 16u30."

Een paar wijsheden die we opdeden:

Boeken wegdoen? Kunst hoeft niet up-to-date te zijn.

Als we hoop verliezen brengt de kunst die terug.

Ter afronding de gebruikelijke vragen:

Wat ligt er op jouw nachtkastje?

"Het zoutpad" van Gaynor Winn

[het South West Coast Path, duizend kilometer lopen langs de zuidkust van Engeland]

"quilty pleasure"?

Koffie

"bucket list"?

Wandelen, wandelen, wandelen:

Rochefort naar Genval voltooiën, nog maar 120 km. gelopen van de 920 km. - op eigen tempo met rugzak,

De Dodentocht in Bormen – 100 km,

De 4-daagse van Nijmegen

Bedankt Adeline.

opgetekend door uuvliegende reporter, Nelly Bongers met assistentie van Monique Geerits.

Hertoghe Gedichtenhoek

Edith Piaff, "The falling leaves"

Youtube het of vraag iemand om het voor je te doen. Misschien ten gehore brengen op de volgende Burenborrel? <https://www.youtube.com/watch?v=wj9QTpzlcGU>

The falling leaves
Drift by the window
The autumn leaves
All red and gold
I see your lips
The summer kisses
The sunburned hands
I used to hold.

Since you went away
The days grow long...
And soon I'll hear
Old winter songs
But I miss you most of all
My darling, when autumn leaves start to fall...

C'est une chanson
Qui nous ressemble
Toi qui m'aimais
Et je t'aimais
Nous vivions tous les deux ensemble
Tou qui m'aimais
Moi qui t'aimais

Mais la vie sépare
Ceux qui s'aiment
Tout doucement
Sans faire de bruit
Et la mer efface sur le sable
Les pas des amants désunis.

Since you went away
The days grow long...
And soon I'll hear
Old winter songs
But I miss you most of all
My darling, when autumn leaves start to fall...

Nelly Bongers

Geschiedenis van de wijk

Beste Lezers,

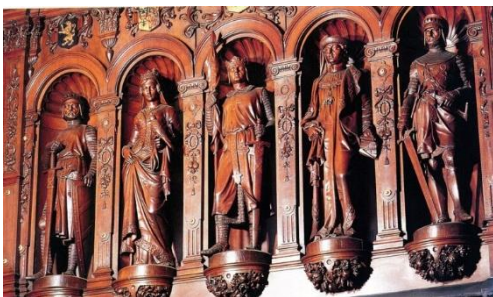
In de vorige rubriek geschiedenis van de wijk heb ik even de grenspaal aangehaald op het hoekje van de Prins Albertlei en de Grote Steenweg. Het is één van de laatste getuigen van de grensaanduidingen van het oude Markgraafschap Antwerpen, meer bepaald de Vrijheid van Antwerpen. Een naam die echter niet zoveel meer zegt. De Markgravelei is er nog een herinnering aan. De Markgraaf van Antwerpen had hier zijn buitengoed. Het aloude Hof Ter Beke. De huidige straatnaam, Markgravelei dateert echter nog maar van 1846. Ze verwijst naar Willem Van de Werve (1504-1550), schout van Antwerpen, Heer van Schilde en Markgraaf van het Land van Ryen. Op 18 januari 1547 kocht de grondspeculant Gilbert Van Schoonbeke het landgoed "Ter Beke" (reeds vermeld in 1309). Het domein bedroeg toen 46 ha in de Vrijheid van Antwerpen ten zuiden van de stadswallen. Van Schoonbeke opende zelf de Lange Lei (Markgravelei), hoofdas van de wijk. In minder dan twee jaar raakte 75 % van de gronden verkaveld en verkocht.

Wie was nu eigenlijk die Markgraaf?

We frissen even onze streekgeschiedenis op.

HET MARKGRAAFSCHAP ANTWERPEN

De Markgraaf of markies van Antwerpen was voor de Hertogen van Brabant een ambtstitel. Het was het gebied sinds de 11de eeuw rond de steden Antwerpen en Breda. Het was een militair buffergebied van het Duitse rijk. Aan de overkant van de Schelde lag het Franse West-Frankenland. Eén van de bekendste markgraven was Godfried van Bouillon. Hij verkreeg het in 1076 uit de handen van Keizer IV. Door de Vrede van Aat ging het markgraafschap in 1357 naar Vlaanderen onder Lodewijk van Male. In 1405 valt het terug onder de Hertog van Brabant. In 1549 verkondigt Keizer Karel een Pragmatieke Sanctie uit. Het markgraafschap Antwerpen werd apart vermeld binnen het gebied van de Zeventien Provinciën. Na de Tachtigjarige Oorlog bleef Breda bij Staats-Brabant, terwijl Antwerpen onder de Spanjaarden terugvalt. De titel van markgraaf van Antwerpen bleef eerder een eretitel voor de schout van Antwerpen. Deze was de vertegenwoordiger van de Hertog van Brabant.

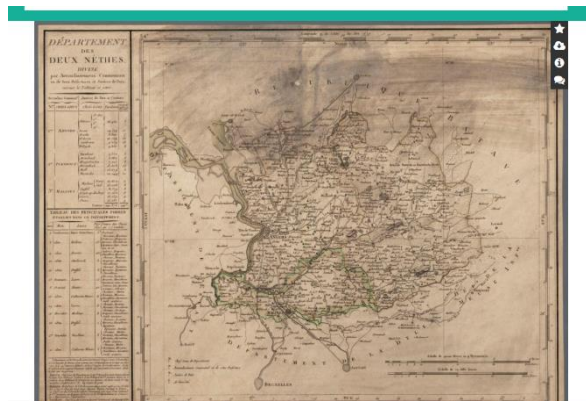

Oude militiezaal van het Antwerpse stadhuis. Schouw met beelden van Hendrik I, Maria van Bourgondië, Godfried van Bouillon, Filips de Goede en Jan I (gebeiteld door Alfons Peeters)

HET MARKGRAAFSCHAP WAS GROTER DAN DE STAD ANTWERPEN ALLEEN

Het bevatte oorspronkelijk dus de vrijheid van Antwerpen met zijn 7 grenspalen. Het markiezaat Bergen op Zoom, de baronie van Breda, en verder acht kwartieren, negen heerlijkheden en de versterking Zandvliet. De 8 kwartieren waren: het Land van Arkel met 13 dorpen (omgeving Lier), het Land van Rijen met 12 dorpen, de meierij Geel met 19 dorpen, de meierij Zandhoven met 21 dorpen,

de meierij Turnhout met 15 dorpen, de meierij Herentals met 18 dorpen, de stad Lier met een 8 dorpen en het graafschap Hoogstraten met 12 dorpen. De negen heerlijkheden waren: Borgerhout, Berchem, Wilrijk, Merksem, Dambrugge, Mol, Arendonk, Dessel en Retie. Tijdens de Franse bezetting werd het markgraafschap ondergebracht in het departement van de Twee Neten alsook de Heerlijkheid Mechelen. Het wordt de basis van onze huidige Provincie Antwerpen. In onze buurt herinnert de Biartstraat en het Hof van Biart in de Karel Oomsstraat 69 (hierover later meer) nog aan deze Franse periode.

Jean François Ferdinand Biart (Estrées-lès-Crécy, 1774-Berchem, 1840). Hij was afkomstig uit het Département de la Somme, en in 1794 samen met het Franse leger in de zuidelijke Nederlanden aanbeland. Biart huwde in 1797 in Antwerpen met Marie Françoise De Marteau (Antwerpen, 1766-Berchem, 1849), was ambtenaar aan de prefectuur van het Departement van de Twee Neten en later actief als 'agens d'affaire', bankier en zakenman.

Kaart van het Departement van de Twee Neten

Dankzij de Hertogen van Brabant heeft de stad Antwerpen zich kunnen ontwikkelen tot een 16de - eeuwse wereldstad. Op het stadhuis prijkt aan de voorgevel links het Brabants wapenschild en de Brabantse vlag wappert nog altijd op het Steen. Ook het wapenschild van het Markgraafschap Antwerpen hangt rechts op de voorgevel van het Antwerps stadhuis. Het Steen of 's Herensteen is niet minder dan een versterkte burcht om de mark (grens is de Schelde) te bewaken. Bent u ook zo benieuwd naar de heropening van het Steen? Na de verbouwing heeft het nu twee torens. De aloude waar de Brabantse vlag op wappert en de nieuwe die een uitzichtplatform zal bevatten. Hier zal zeker de Antwerpse vlag op wapperen. De Vlaamse Leeuw zal wat moeilijk zijn. Twee leeuwen op één gebouw....

wapenschild van Brabant op de voorgevel links van het Antwerps stadhuis

wapenschild van het markgraafschap Antwerpen op de voorgevel rechts van het Antwerps stadhuis

Het Steen van Antwerpen na renovatie in 2021

de markies van Antwerpen gesymboliseerd in de begrafenisstoet van Albert VII, aartshertog van Oostenrijk en landvoogd van de Zuidelijke Nederlanden.

GRENSPALEN

Grenspalen of grensstenen worden meestal aan een knik van het grensgebied geplaatst. Normaal moet je de volgende grenspaal ook kunnen zien staan. Bekende hedendaagse grenspalen zijn die van het Drielandenpunt, waar de grenzen van België, Nederland en Duitsland samenkomen. China heeft zestien drielandenpunten en iets dichterbij in Europa heeft Oostenrijk negen drielandenpunten. Langs de grens van Nederland en België staan er rond de 400 grenspalen. In 1843 is de juiste landgrens vastgelegd en soms wordt er nog een beetje geschoven of gediscussieerd. Zoals in Baarle-Hertog - Nassau met zijn enclaves. Ook het gebied van Moresnet in de buurt van Luik met zijn zinkmijnen was een gegeerd gebied. Het is de moeite om het boek te lezen: Opkomst en ondergang van een vergeten buurlandje door Philip Dröge

Grenspaal op de grens tussen Nederland en België

DE ZEVEN GRENSPALEN VAN DE VRIJHEID VAN ANTWERPEN

Kaart van de Vrijheid van Antwerpen uit 1617

De kaart Marchionatus Sacri Romani Imperii van 1617 toont zowel het beeld van de stad als dat van de vrijheid Antwerpen. Op deze kaart zijn de grenspalen duidelijk te zien.

Er stonden zeven grenspalen aan de grote invalswegen van de Vrijheid van Antwerpen sinds 1580. Deze palen uit zandsteen, bestonden uit een hoge vierhoekige in een punt uitlopende zuil op een sokkel. Op de zijanten droegen zij de afbeelding van een "handpalm" of "handrug". Het symboliseert dat je hier tol moest betalen maar dat je ook onder de rechtspraak van de stad viel.

In 1863 werd de bareel van Berchem verplaatst naar

de nieuwe omwalling. In 1875 werd de tol voorgoed afgeschaft. Volgens een artikel in het Heemkundig tijdschrift van Berchem nr 60 in 2002 over de grenspalen zouden er momenteel slechts twee grenspalen van de Vrijheid van Antwerpen overgebleven zijn. De paal van Dambrugge – enige authentieke paal uit 1581- (locatie onbekend, wie weet hier meer over?) en deze van Berchem. De paal aan de grens van Berchem werd in 1779 vervangen door een nieuwe paal. In 1863 werd de paal verplaatst omdat hij de weg belemmerde aan den bareel. In 1886 weer verplaatst op vraag van de eigenaar van het hoekhuis van de Kraanstraat (Prins Albertlei) en de Grote Steenweg. Hier wordt een groot nieuw herenhuis gebouwd. Over dit gebouw en familie zullen we het in een volgende rubriek hebben.

Nu de paal van Berchem kent nog een verdere lijdensweg. In 1930 wordt de grenspaal weggehaald. Hij is eigendom van Bruggen en Wegen en werd beschouwd als waardeloos. In 1967 wordt door de Heemkundige Kring de vraag gesteld aan de Stad Antwerpen, waar zich de grenspaal zou kunnen bevinden. Wijlen voorzitter Armand Van Kerkhoven kreeg bericht deze paal te komen bezichtigen. De Heemkundige Kring mocht hem gratis hebben. De paal was zwaar beschadigd en het bovenstuk was verdwenen. Lange tijd werd het stil rond de grenspaal. In 1998 wordt er terug aandacht aan besteed. De paal was opgedoken en verbleef al 7 jaar op de binnenkoer van brouwerij De Koninck. Ook nu neemt de Heemkundige Kring en het District Berchem het initiatief om de grenspaal terug te plaatsen en te laten restaureren. Dit is ondertussen ook gebeurd en we kunnen er nog alle dagen van genieten.

Grenspaal van Berchem in 1929

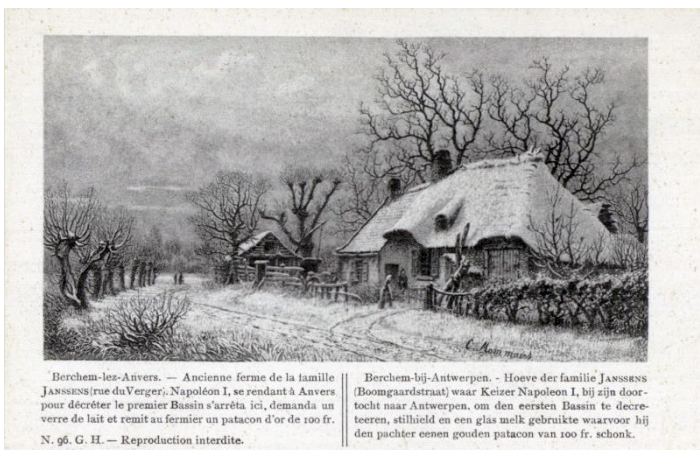
Grenspaal van Berchem na 2002

DE GRENSPAAL WAS OOK EEN HISTORISCHE PLAATS

Op oude prenten wordt de locatie van de grenspaal ook afgebeeld. Zoals op de afbeelding van de Intocht van Matthias van Oostenrijk in Antwerpen in 1577. Ook Napoleon passeerde in 1803 via de Boomgaardstraat de grenspaal. Hij had zo ne grote dorst dat hij bij boer Janssens in de Boomgaardstraat afstapte om een glas melk te drinken. De boer kreeg daarvoor een gouden patacon. Dit was in de 18de eeuw het meeste gebruikte geldstuk in onze gewesten, maar niet in goud. Het glas melk was dus royaal betaald.

De intocht van Matthias van Oostenrijk in Antwerpen (1577) aan de grenspaal van Berchem

Herinneringspostkaart aan het bezoek van Napoleon aan boer Janssens

Verwelkoming van de President van Frankrijk, Raymond Poincaré, maarschalk Foch, generaal Weygaerd en Koning Albert I op 23 juli 1919

Tussen de twee figuren zie je de grenspaal staan.

Geraadpleegde bronnen:

*Belpaire in de lei, Leicahier 1, Plakkaat & Co 2019, Karl Scheerlinck
Agentschap Onroerend erfgoed, Inventaris bouwkundig erfgoed: De Markgravelei
Felixarchief: fotoarchief
Heemkundige Kring Berchem: fotoarchief
Wikipedia: Markgraafschap Antwerpen.
Aanvullingen of opmerkingen op deze rubriek zijn steeds welkom.*

email: Alex.elaut@proximus.be of tel: 0478 311253

© Alex Elaut

14

Uit in de buurt

Rik Sauternamiddag 17 oktober 2021

Rik Sauter (Stabroek 1885- Borgerhout 1952) woonde en werkte in de Van Herstenstraat. Naast een straatnaam ligt hij nog steeds op de begraafplaats Silsburg.

Dankzij de crowdfunding van 2 jaar geleden en nu er al iets meer mag willen we jullie uitnodigen om een hernieuwde kennismaking te hebben met deze kunstenaar.

De namiddag zal verschillende sprekers aan het woord laten die de figuur, het werk en de vriendschappen van Rik Sauter zullen belichten.

Na het woordje van districtsschepen van cultuur Mevr. Cissé komen de volgende sprekers aan bod:

Dhr. Philippe Beaujean : familie Sauter

Dhr. Karl Scheerlinck : kunsthistorisch aspect van Rik Sauter

Dhr. Jan Melsen : vriendschapsband Rik Sauter en Marten Melsen

Dhr. Alex Elaut die een interview zal houden met de kleinkinderen van Rik Sauter

De muzikale omlijsting wordt verzorgd door Lieve Verbeeck en Leonard Van Lent met accordeon en viool.

Waar: H. Drievuldigheid, Wapenstilstandlaan te Berchem om 14.00

Bereikbaarheid: bus 20, tram 4, 9 (stukje te voet), velostation Frans De Vriendt

Prijs : 7.5 euro (leden)

10 euro (niet leden)

5 euro (social tarief mits voorlegging van de bewijzen)

Opgelet : de crowdfunding krijgen in de papieren versie van het mededelingenblad een aparte uitnodiging.

Duur: 14.00 – 16.30 deuren open voor iedereen om 14.00

Inschrijvingen zijn verplicht op 0495.57.27.07 (na 18.00) of contact@gitschotel.be voor 10 oktober

De inschrijving is pas geldig na ontvangst van de deelnameprijs op de bankrekening: BE56 4026 0965 4188 met vermelding "RIK SAUTER" .

OPGELET: afhankelijk van de dan geldende coronamaatregelen, die we nu nog niet kunnen voorzien, dienen jullie je mondkapje bij te hebben.

Deze activiteit wordt financieel ondersteund door het district Borgerhout.

Expo Stijn Streuvels: Oogen die kijken

zaterdag 2 oktober tot en met vrijdag 31 december: donderdag tot en met zondag van 10 tot 17 uur
Letterenhuis, Minderbroedersstraat 22, Antwerpen
gratis (-18 jaar), 5 euro (18-25 jaar), 8 euro (+26 jaar)

Fietsen langs de 10 geheimen van de Antwerpse architectuur

Natuurlijk herken je ze wel, al die bijzondere gebouwen in onze stad. Maar ken je ook de verhalen die ze verbergen? Je komt er heel wat te weten langs verschillende architectuurroutes in de stad. Wandel of fiets met de Antwerp Museum App rond en ontdek de verrassende geheimen achter de bekende façades.

15

Leo Stynen architectuur fietsroute

De Belgische modernistische architect Léon Stynen (1899-1990) was actief over heel Antwerpen. Van Linkeroever tot parkwijk Valaar bij Wilrijk, en van de Prins Boudewijnlaan tot Deurne-Noord: Stynen liet overal zijn sporen na.

1. Tien meter extra Boerentoren

Een halve eeuw na de inhuldiging voltooiden Stynen en zijn partner De Meyer in 1970 het imposante bouwproject van de Boerentoren. Het enorme gebouw krijgt er een nieuwe vleugel aan de Eiermarkt bij. Stynen voegt ook enkele extra bouwlagen aan de toren toe, waardoor het Antwerps icoon nog eens tien meter hoger wordt.

2. Het uitzicht van de C&A

In de golden sixties wil kledingketen C&A de Belgische markt veroveren. In alle grote winkelstraten moet een filiaal verrijzen. Die opdracht vertrouwt het bedrijf toe aan één enkel architectenbureau. Stynen en De Meyer geven de C&A-winkels een uniform uitzicht en drukken zo hun stempel op de huisstijl van de firma.

3. De eerste duplexflats

Hoe kan je aangenaam en ruim wonen in een smal gebouw? Rond het Stadspark experimenteert Stynen voor het eerst met het principe van de duplexflat in hoogbouw: die bieden meer lichtinval en minder geluidsoverlast bovendien. In de gevel is vandaag nog altijd goed te zien hoe hij woon- en slaapniveaus per twee flats groepeerde.

4. Een nieuwe groene stad

Het muziekconservatorium deSingel is wellicht de meest complete samenvatting van Stynens oeuvre, waarbij binnen- en buitenkant flirten met elkaar. Oorspronkelijk had de architect een veel grootser stedenbouwkundig ontwerp klaar voor de ruime Wezenberg-wijk: een hele stad verankerd in het groen. Het verkeer was toen al aan een opmars bezig. Daardoor konden slechts enkele fragmenten worden gerealiseerd.

5. Crowne Plaza Hotel

Zelfs het monumentale Crowne Plaza Hotel is ontsproten aan het brein van Stynen. Eind jaren 1960 werkt zijn bureau een wedstrijdontwerp uit voor een economisch centrum. Het Zweedse Esso Motor Hotel richt op dat ogenblik een hotelketen op. Beide komen samen in Stynens project: een strakke betonnen toren diestijl en prestige uitstraalt.

Gilbert van Schoonbeke achterna

Enkele eeuwen vóór Stynen zijn bouwprojecten uitstekende, hertekende Gilbert van Schoonbeke (1519-1556) de stad. De efficiënte ondernemer werd amper 37 jaar oud, toch drukte niemand zo zijn stempel op de metropool als hij. Vandaag vind je nog altijd veel sporen van zijn ingrijpende stadswerken terug.

6. De Spaanse omwalling

De korte belegering van Antwerpen in juli 1542 was het bewijs dat de stad een betere omwalling moest hebben. De stedelijke meestermetzers, het stadsbestuur en de fortificatiemeesters deden een poging, maar maakten er eigenlijk een zootje van. Dus nam Van Schoonbeke de werken over in 1551. Hij voltooide de omwalling op amper 2,5 jaar, een recordtijd.

7. Leikwartier

In de 16de eeuw waande je je tussen de Harmonie en het Hof van Leysen nog op het stille platteland. In 1547 kocht van Schoonbeke er een grote lap grond met daarop boomgaarden, landerijen, blekerijen en huizen. Om de gronden te verbinden legde hij een straat aan, de Markgravellei. Daarrond is later de hele wijk gegroeid.

8. Vrijdagmarkt

Ook de Vrijdagmarkt is te danken aan de slimme ondernemer. Van Schoonbeke kocht er verschillende panden op en maakte het vierkante plein vrij, naast de grote drukkerij van Plantijn. Op de aangestampte aarde kwamen kasseien, het plein werd zo een markt. Eindelijk kreeg het ambachtsgilde van de 'oudcleerkopers', handelaars in tweedehandsgoederen, haar eigen staanplaats.

9. Stadswaag

Door de bloeiende handel was er nood aan een nieuwe 'waag' om handelsgoederen te wegen. Daarom liet van Schoonbeke een oud stadsmagazijn verbouwen, dicht bij de Paardenmarkt. Om het nieuwe gebouw bereikbaar te maken, liet hij drie straten aanleggen die je vandaag kent als de Raap-, Bril- en Hoornstraat. Zo ontstond de gezellige Stadswaag en de buurt rondom.

10. Brouwershuis

Van Schoonbeke richtte in 1551 zijn eigen brouwerijonderneming op. Om bier te brouwen, heb je zuiver water nodig, niet het vuile water van de Schelde. Daarom liet hij het Brouwershuis oprichten. Het water uit de vesten werd er aangevoerd, opgeslagen en overgegoten naar een hoger reservoir, om zo via een buizenstelsel door te stromen naar de verschillende brouwerijen in de stad.

Heeft u nog vragen, bedenkingen, ideeën voor deze buurtkrant of voor de buurt? Heeft u zin om mee aan te sluiten bij het kernteam Hertoghe? Aarzel niet om ons te contacteren buurtkringhertoghe@gmail.com of T: 0485 23 05 31

Buurtkring Hertoghe is een initiatief van Nottebohm WZC en kon tot stand komen met de ondersteuning van Burgerbegroting District Antwerpen, Koning Boudewijnstichting, steunfonds GZA

